

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΝΤΟΣ (1931-1996)

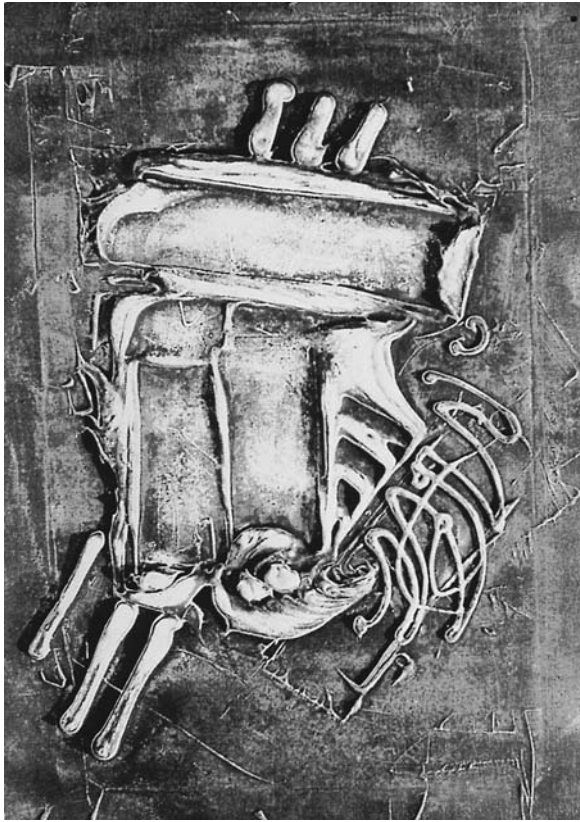
Ο Δημήτρης Κοντός ανήκει στην ομάδα των Ελλήνων καλλιτεχνών, που κατά τα μεταπολεμικά χρόνια και, ιδίως, γύρω στη δεκαετία του '60, έπαιξε πρωτεύοντα ρόλο στη χάραξη μιας νέας πορείας για τη νεοελληνική τέχνη. Σε μια εποχή που κυριαρχούσε η αφαίρεση, οι πειραματικές προσπάθειες καλλιτεχνών, όπως του Κοντού, απέβλεπαν σε μια αναζωογόνηση της τέχνης και σε μια ανανέωση του καθιερωμένου ύφους και της μορφολογίας. Η ένταξη ωστόσο του Κοντού και των ομοτέχνων του στην καλλιτεχνική πρωτοπορία δεν ήταν εύκολη υπόθεση.

Η παρουσία στον ελληνικό χώρο καλλιτεχνών της παλιότερης γενιάς, όπως του Σπυρόπουλου και του Κοντόπουλου, σημαντικών εκπροσώπων της αφηρημένης ζωγραφικής, στάθηκε ευνοϊκή για τη θετική υποδοχή του έργου των νεότερων από το κοινό και έπαιξε σημαντικό ρόλο στις πραγματικά ρηξικέλευθες τομές που επέφερε η τέχνη αυτών των ζωγράφων.

Ποια ήταν όμως αυτή η γενιά και τι ήταν εκείνο που τράβηξε την προσοχή της διεθνούς καλλιτεχνικής κριτικής;

Πρέπει να υπογραμμίσουμε εξαρχής ότι στη διεθνή καλλιτεχνική σκηνή, τόσο στην Αμερική, όσο και την Ευρώπη, μεταπολεμικά κυριαρχούν διάφορες φάσεις της αφαίρεσης, όπως ο αφηρημένος εξπρεσιονισμός και η άμορφη τέχνη, αντίστοιχα, που θα δώσουν μια νέα πνοή στις εικαστικές τέχνες με τη “δαισθητική και αυθόρμητη” έκφραση. Η “Σχολή του Παρισιού” θ’ αποτελέσει το πραγματικό χωνευτήρι των νέων τάσεων και θα προσδώσει έναν οργανωμένο τόνο στις αναζητήσεις των πρωταγωνιστών.

Έτσι, η αμερικανική ποπ αρτ και ο ευρωπαϊκός νέος ρεαλισμός θα επικρατήσουν αμέσως με την ανατολή της δεκαετίας του '60 και η οπτική πραγματικότητα θα επανακάμψει στη ζωγραφική με τον πλέον δυναμικό και παραστατικό τρόπο. Η επανάσταση θα επέλθει κυρίως στα υλικά, που, όπως παλιότερα ο ντανταϊσμός, με τον οποίο η νέα τέχνη έχει εκλεκτικές συγγένειες, θα μεταβάλλουν την κλασική λειτουργία των εικαστικών υλών, θα προκαλέσουν ποικιλότητα τις αισθήσεις και θα επιφέρουν διαφοροποιήσεις στα

Εικ. 1. Δημήτρης Κοντός. Χωρίς τίτλο, 1959.

οπτικά και τα απτικά μέρη των έργων.

Ξένα αντικείμενα, κολάζ, φωτογραφικά μοντάζ και περιττά υλικά θα μετατρέψουν τις διδιάστατες εικόνες σε τρισδιάστατα γλυπτά, διανοίγοντας μεγάλες προοπτικές εκμετάλλευσης από τους καλλιτέχνες της έννοιας του χώρου. Προς το παρόν, ικανοποιούνται με το να συναρμολογούν έτοιμα αντικείμενα και να συνθέτουν νέες μορφές χωρίς την παρεμβολή ιλλουζιονιστικών στοιχείων και μέσων ψευδαίσθησης. Το ασαμπλάζ (assemblage) ως τέχνη, λοιπόν, εισβάλλει δυναμικά στον καλλιτεχνικό κόσμο.

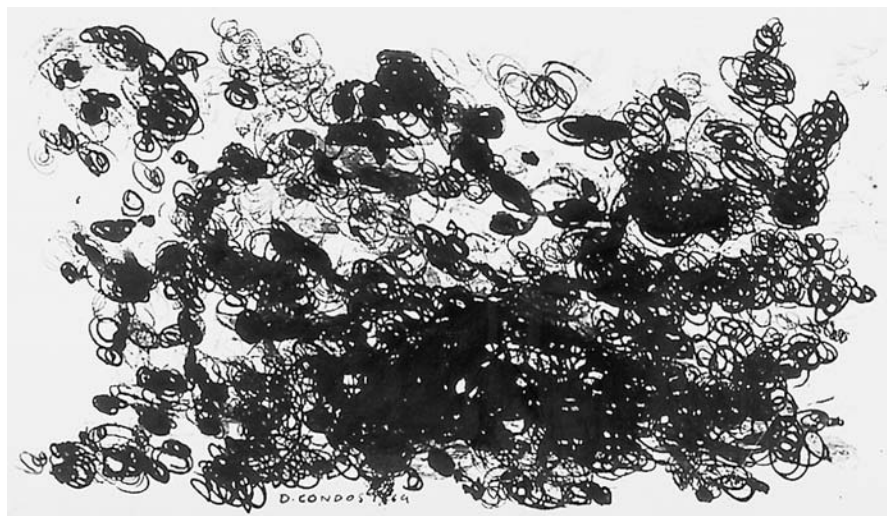
Ο Δημήτρης Κοντός αποφοίτησε από την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και από το εργαστήριο του Γιάννη Μόραλη το 1955. Το 1958 εγκαθίσταται στη Ρώμη με σκοπό να συνεχίσει τις σπουδές του κι εκεί συναντάται και με άλλους συνομηλικούς του καλλιτέχνες από την Ελλάδα: τους Βλάση Κανιά-

ρη, Νίκο Κεσσανλή, Κώστα Τσόκλη, Γιάννη Γαΐτη. Το Παρίσι επισκέφθηκε για πρώτη φορά το 1958, αλλά το 1961, ύστερα από τρίχρονη παραμονή στη Ρώμη, εγκαθίσταται στη γαλλική πρωτεύουσα, όπως έπραξαν και άλλοι πολλοί Έλληνες καλλιτέχνες και πρώτα πρώτα η “παρέα” του της Ρώμης.

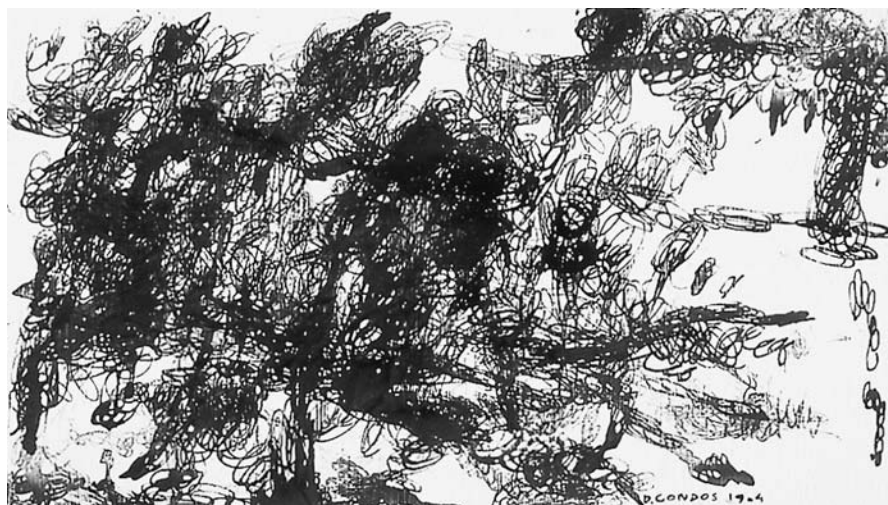
Το 1959 στην ιταλική πρωτεύουσα ο Κόντος και οι συμπατριώτες του ζωγράφοι Κανιάρης, Κεσσανλής, Γαΐτης και Τσόκλης ιδρύουν την “Ομάδα Σίγμα” (Gruppo Sigma) με σκοπό να μπορέσουν να συσπειρωθούν και να ανταπεξέλθουν στις δυσκολίες της ξένης χώρας, οργανώνοντας κυρίως κοινές εκθέσεις. Τους συνέδεε άλλωστε ο προβληματισμός για την πορεία της σύγχρονης τέχνης και είχαν τάξει τους εαυτούς τους από πολύ νωρίς στην υπηρεσία του ανανεωτικού πνεύματος της περιόδου. Δεν είναι τυχαίο που η μοίρα τους ήταν περίπου κοινή και η δράση τους πρόδιδε την πνευματική ανησυχία και την πειραματική τους διάθεση.

Η ιταλική καλλιτεχνική κριτική αντιμετώπισε θετικά το έργο τους, πράγμα που δείχνει ότι βρισκονταν προς τη σωστή κατεύθυνση, σε σχέση πάντοτε προς το μοντερνισμό, που η ιταλική καλλιτεχνική σκηνή είχε ήδη αποδεχτεί ως γεγονός αδιαμφισβήτητο.

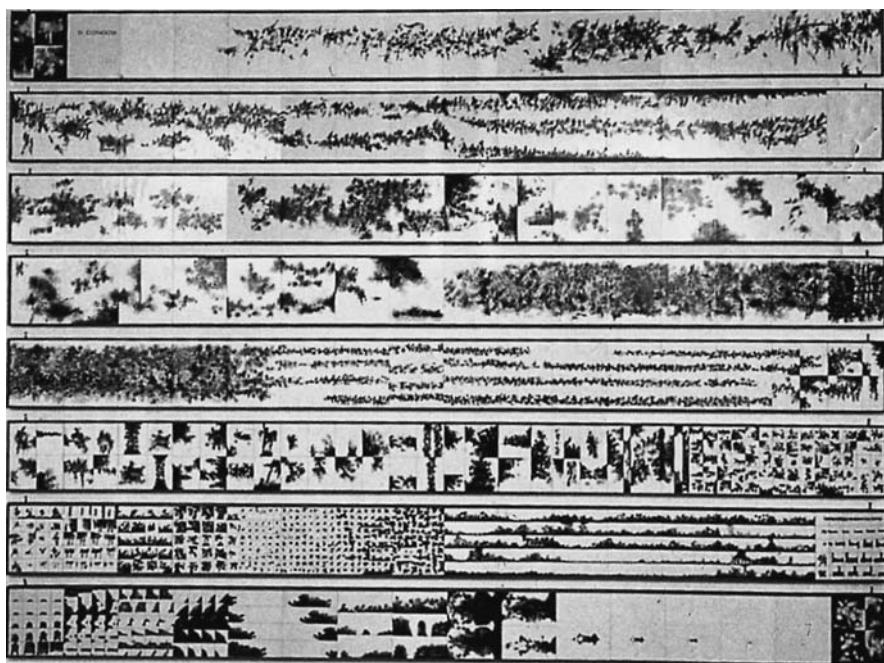
Στην πρώτη έκθεσή τους το 1959 ο κριτικός Carlo Babieri στην εφ. “Il Mattino” (31.12.59) έγραφε για τον Κοντό ότι “εξομαλύνει τα ίχνη μιας εξαφανισμένης κατασκευής με τον τρόπο που θέλει να καταδιώξει πλαστικά το χρόνο ή να περιμαζέψει τα ερείπια, όπως ακριβώς συμβαίνει στον πυθμένα ενός προϊστορικού τάφου”. Ενώ για την όλη παρουσία της “Ομάδας” σημεί-

Εικ. 2. Δημήτρης Κόντος. Σχέδιο 1964. Σινική μελάνι σε χαρτί.

Εικ. 3. Δημήτρης Κοντός, Σχέδιο 1964. Σινική μελάνη σε χαρτί.

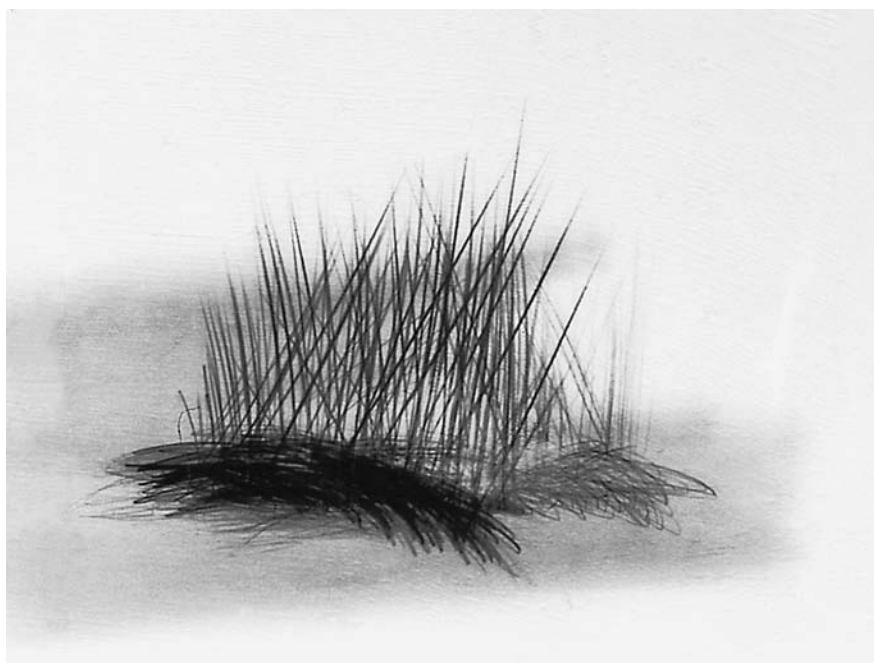
Εικ. 4. Δημήτρης Κοντός, Roman Pictural 1967.
Τυπογραφική μελάνη 157 × 18 εκ. Ιδιωτική Συλλογή

ωνε ότι “αυτοί οι Έλληνες μόνοι τους ξαναζούν και μαθαίνουν από τις ίδιες τις ρίζες τους, από την ίδια τους καταγωγή, είναι συνδεδεμένοι με φιλοδοξίες, με προβλήματα και με έρευνες, που οι ίδιοι διενεργούν σταθερά στον πιο αυθεντικό χώρο δραστηριότητας”.

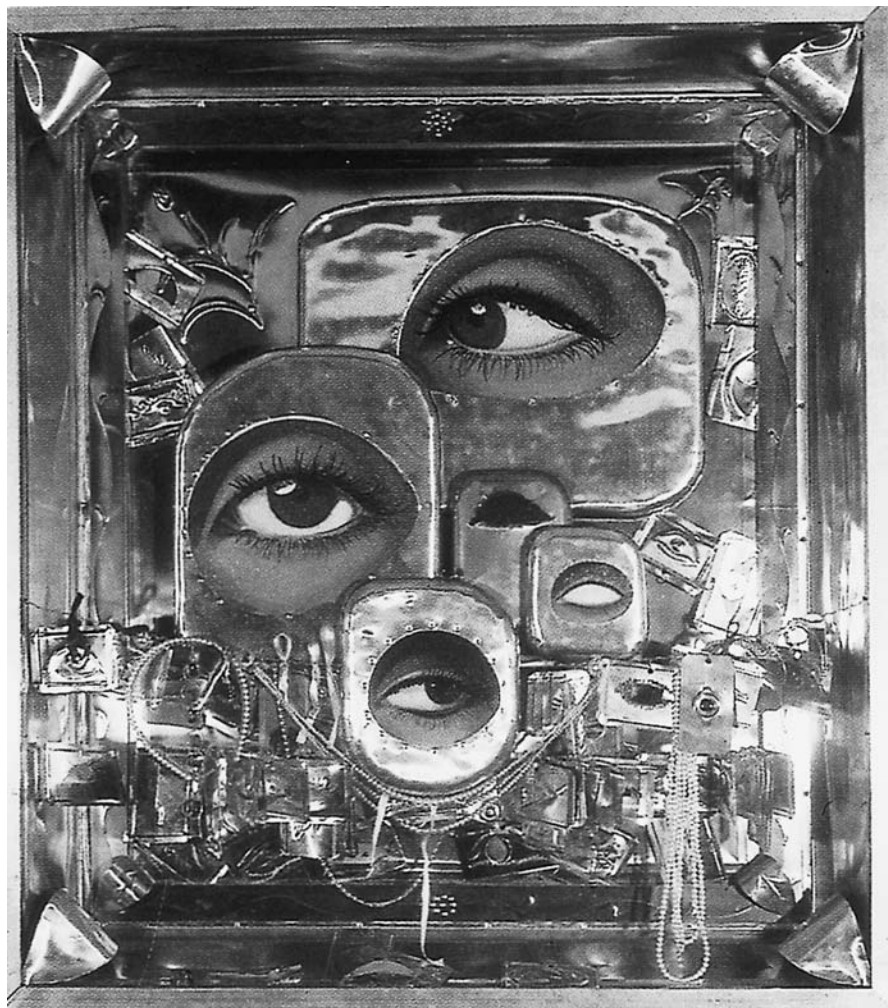
Η ίδρυση της “Ομάδας Σίγμα” αποσχόλησε και τον ελληνικό τύπο, ενώ δεν διέφυγαν της προσοχής του και οι εκθέσεις της σε διάφορες ιταλικές πόλεις και οι πληροφορίες που παρέχουν θεωρούνται σήμερα σημαντικές (εφ. “Τα Νέα”, 29.12.59) κλπ.

Η παραμονή του Κοντού στο Παρίσι μετέβαλε κάπως την οπτική του και αυτό που δειλά είχε εμφανιστεί στη Ρώμη, δηλαδή η πλαστική ανάπτυξη των θεμάτων του, παίρνει τώρα περισσότερο συγκεκριμένο χαρακτήρα. Κινήματα όπως η ποπ αρτ, η άμορφη τέχνη και ο νέος ρεαλισμός και γενικά οι νεο-ντανταϊστικές ιδέες τον επηρεάζουν, αλλά γρήγορα θα βρει το δικό του δρόμο.

Το 1960 ο Κόντος αποφασίζει, μαζί με τους ομοτέχνους του, Κώστα Τσόκλη και Χρίστο Καρρά, να εκθέσει στην Ελλάδα και η έκθεσή τους στην αίθουσα του “Τεχνολογικού Ινστιτούτου” προκάλεσε ζωνφό ενδιαφέρον. Οι

Εικ. 5. Δημήτρης Κόντος. Χωρίς τίτλο. Σινική και παστέλ σε χαρτί.
Συλλογή Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης

Εικ. 6. Δημήτρης Κοντός. Λατρυντικά (Μάτια). Χαλκός, ορείχαλκος, αλουμίνιο, νοβοπάν 90 x 80 εκ. Αθήνα Υπουργείο Πολιτισμού.

κριτικές ήταν αμφιλεγόμενες, αλλά οι θέσεις ορισμένων νέων, τότε, κριτικών, υποστηρικτών της πρωτοπορίας, όπως των Τώνη Σπητέρη, Ελένης Βακαλό και Άγγελου Προκοπίου, επέφεραν μία σχετική μεταστροφή του κοινού, το οποίο διψούσε για ενημέρωση.

Τις προσπάθειες των νέων καλλιτεχνών ενίσχυσαν και οι εκπρόσωποι της αφαίρεσης από την παλιότερη γενιά, όπως ο Αλέκος Κοντόπουλος, ο οποίος

μίλησε κατά τη διάρκεια της έκθεσης στο Τεχνολογικό Ινστιτούτο με θέμα “Σκέψεις γύρω απ’ την αφηρημένη τέχνη”, ενώ σημαντική δημοσιότητα δόθηκε σ’ αυτές από τον ημερήσιο τύπο. Στην εφ. “Το Βήμα” (17.11.60) ο Μαρίνος Καλλιγιάς σημείωνε ότι οι τρεις αυτοί καλλιτέχνες “αναζητούν να εκφραστούν με το άσπρο και το μαύρο ή με ελάχιστα χρώματα, τονίζοντας έτσι την αφαίρεση και περιορίζοντας την τέχνη τους σε μια αυστηρότερη ακόμα περιοχή αφαίρεσης”, ενώ στα “Νέα” (26.11.60), πάλι για την ίδια έκθεση, η Ελένη Βακαλό με τίτλο “Η άμορφη ζωγραφική” έκανε αναφορά στα σύγχρονα ρεύματα και, αναφερόμενη στον Κοντό, σημείωνε (εκτός των άλλων) ότι “η υποβολή μορφών και τρόπων κινήσεως πρωτοζώων ανταποκρίνεται και συμπληρώνει αυτήν την αίσθηση “πρωτογένεσης”, που αναζητεί τόσο τα πλαστικά στοιχεία, όσο και το χώρο του. Είναι ίσως η συνεπέστερη λύση που προτείνεται”.

Το 1962 στην ομάδα των τριών προστίθεται και ο Παύλος και αργότερα ο Βλάσης Κανιάρης. Το έργο του Κοντού, όπως και των άλλων καλλιτεχνών, αρχίζει πλέον να γίνεται ευρύτερα γνωστό και οι θετικές κριτικές όλο και πληθαίνουν. “Στους πίνακες αυτούς υπάρχει η συγκινησιακή ανησυχία που

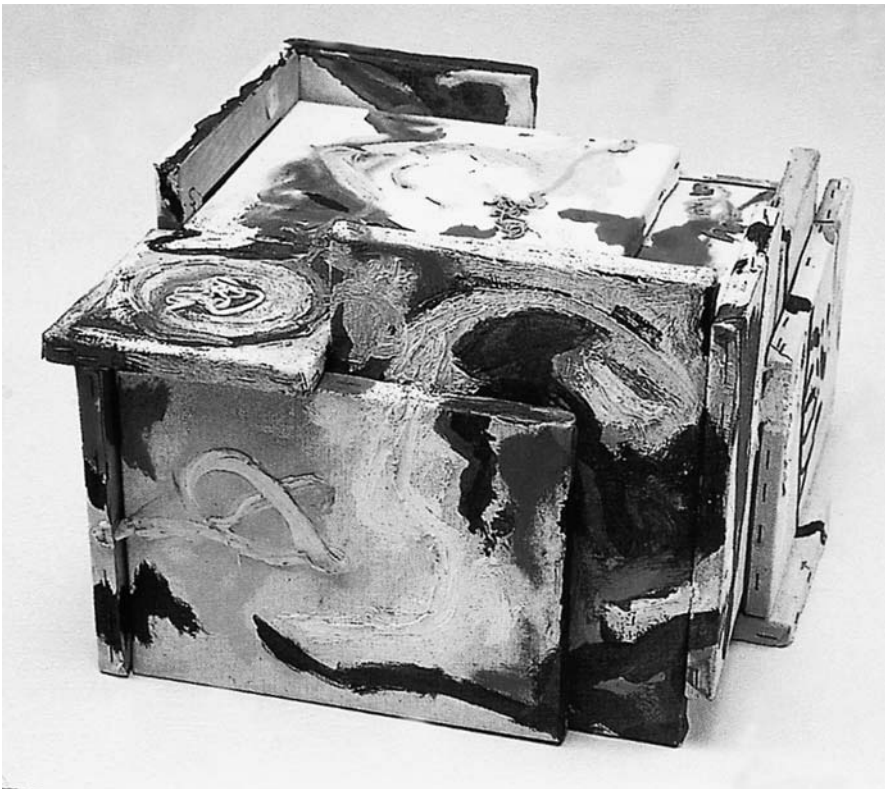

Εικ. 7. Δημήτρης Κόντος. Λατρευτικό - Παλιοί καλοί καιροί Α' 1974-75.
Χαλκός, ορείχαλκος, αλουμίνιο 80 x 40 εκ. Ιδιωτική Συλλογή

γίνεται κόσμος, ένας κόσμος μεταφυσικός, που άλλοτε διαλύεται σαν καπνός κι άλλοτε ανασυντάσσεται σε νέες δυνάμεις σε μια κοσμογονικά απροσδιόριστη μορφή”, υπογράμμιζε η εφ. “Εθνικός Κήρυξ” της 10ης Απριλίου 1963.

Ύστερα από μια περίοδο σπουδών, αναζητήσεων και ενημέρωσης ο Κοντός διαμορφώνει το προσωπικό του ύφος, εντοπίζοντας το ενδιαφέρον του και τους πειραματισμούς του στη δημιουργία πλαστικού χώρου, μια τάση που ήδη είχε διαφανεί στις πρώτες μετασπουδαστικές του προσπάθειες.

Στην πρώτη και σημαντική περίοδο του ζωγράφου (1958-60, περίοδος της Ρώμης) ανήκουν τα έργα του που βασίζονται στην άκρα λιτότητα του μαύρου-άσπρου και στη διαμόρφωση πλέον ενός αφηρημένου πλαισίου έκφρασης. Πηγή έμπνευσης είναι η φύση και οι γενικοί τίτλοι αυτών των έντονα κινημένων μορφών είναι “Περίπατοι” και “Μεταμορφώσεις”.

Εικ. 8. Δημήτρης Κοντός. Ομογένεση τελάρων (κύβοι).
Λάδι και πάστα σε μικρό τελάρο από μουσαμά. Ιδιωτική Συλλογή.

Στην περίπτωση των “Μεταμορφώσεων” η λιτότητα γίνεται περισσότερο φανερή, αφού σ’ ένα λευκό φόντο προβάλλονται γραμμές εν κινήσει και σε μορφολογική εξέλιξη. Είναι “τα σύννεφα που αναλύονται σε βροχή”, σχολιάζει ο ίδιος ο καλλιτέχνης. Πρόκειται για έργα που εκτέθηκαν στο Αθηναϊκό Τεχνολογικό Ινστιτούτο και είχαν προκαλέσει απρόβλεπτα θετικές αντιδράσεις. Το στοιχείο της χειρονομακικής επέμβασης γίνεται άμεσα αντιληπτό, αποκαλύπτοντας μια πλούσια σε φαντασία και αισθήματα καλλιτεχνική προσωπικότητα. Η κίνηση ως έκφραση του χρόνου απασχολεί το ζωγράφο πολύ σοβαρά, που πολύ γρήγορα θα τον ωθήσει ν’ ασχοληθεί με ανάγλυφα και τρισδιάστατα έργα.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η επόμενη περίοδος του ζωγράφου (1961-63, περίοδος του Παρισιού) κατά την οποία ο ίδιος έχει αντιληφθεί ότι ο χώρος αποκτά ένα ευρύτερο νόημα, αν ενταχθεί σ’ αυτόν κάθε τι που μπο-

Εικ. 9. Δημήτρης Κόντος. Κύβοι 1971.
Τυπωμένα φύλλα χαρτιού, 50 εκ. Ιδιωτική Συλλογή.

ρεί να μεταβάλει τις διαστάσεις, τη φόρμα, το υλικό. Δημιουργεί έτσι έργα που “γεννούν ένα δικό τους χώρο”, όπου το έργο τέχνης είναι δύναμη ένας συνεχώς εξελισσόμενος και μεταβαλλόμενος οργανισμός (“Ομογενέσεις”).

Η σύγχρονη κριτική (εφ. “Ελευθερία”, 29.7.62) επισημαίνει τη “νέα αντίληψη του χώρου”, που εισάγεται από τον Κοντό με τα μετακινούμενα τελάρα του και τη ριζική αλλαγή στη διευθέτηση των “σταθερών” στοιχείων μέσα στο χώρο.

1963-65: Είναι η επόμενη περίοδος του ζωγράφου όπου η έννοια της απόλυτης πλαστικότητας και του αρχιτεκτονικά δομημένου χώρου κυριαρχεί παντού. Οι “Κύβοι” είναι αποτέλεσμα αυτών των αναζητήσεών του. Πρόκειται για χωροπλαστικά στοιχεία, που δημιουργούν, ορίζουν και αποκαλύπτουν το χώρο: Μια πραγματική μορφολογική και πλαστική μικρογραφία με δυνατότητα ανάπτυξης των ιδεών σε συνέχειες, χάρη στις ζωγραφισμένες επιφάνειες και στη συνδυαστική ικανότητα των πλαστικών μερών. Οι μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης των κύβων στο χώρο προσέδωσαν στο έργο μια απροσδόκητα εντυπωσιακή εικαστική λειτουργία.

Πρόκειται για μια “γνήσια σχέση χώρου αρχιτεκτονικού και ζωγραφικής”, κατά την παρατήρηση του Δημήτρη Φατούρου. Οι “Κύβοι” πρωτοπαρουσιάστηκαν το 1965 και χαρακτηρίστηκαν ως “ένα παιγνίδι για μεγάλα παιδιά” και αποτελούνταν από 35 κύβους με ζωγραφισμένες τις επιφάνειες. Τον ίδιο χρόνο εκτέθηκε και η σειρά “Μεταμορφώσεις παράλληλοι”, που κινούνταν στο πλαίσιο των χωροχρονικών αναζητήσεων του καλλιτέχνη.

Το ίδιο διάστημα σχεδιάζει πιθανότατα και τη μεγαλόπνοη σύνθεσή του “Σούπερ Μάρκετ”, που όμως δεν ολοκληρώθηκε ποτέ. Δείχνει ωστόσο τη διάθεσή του να εκφραστεί με μεγάλες μορφές, να αναπτυχθεί σε απεριορίστα επίπεδα και να δοκιμαστεί σε αφηγηματικούς ρόλους.

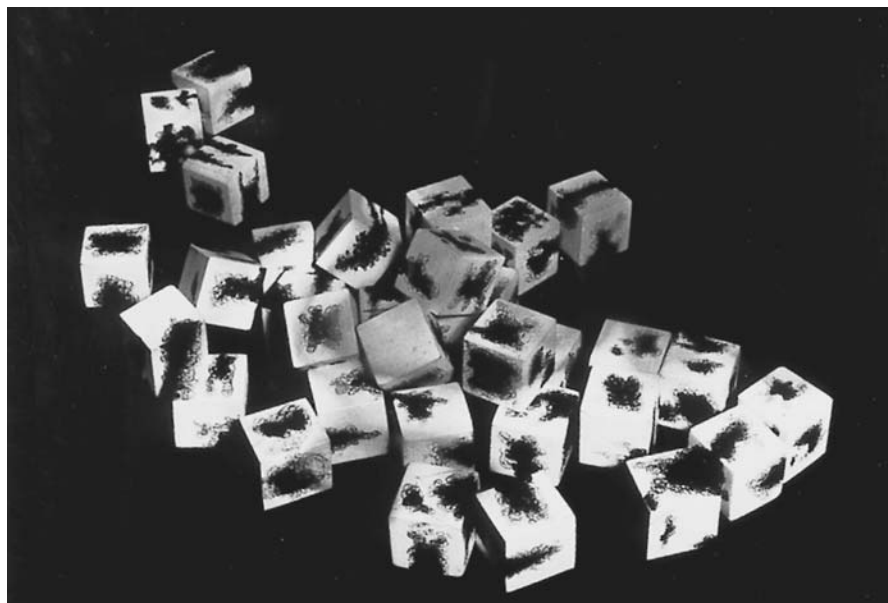
1966-68: Είναι η περίοδος του Roman pictural, του εικαστικού μυθιστορηματος, όπως εύστοχα χαρακτηρίστηκε από την πρώτη στιγμή. Είναι ένα βιβλίο στέπς με τυπογραφικά γράμματα και γνώρισμά του είναι η μυθιστορηματική πλοκή, τουλάχιστον ως προς τη λειτουργία του. Διακρίνεται για το ρυθμό του, που καταγράφεται σαν καρδιογράφημα, ανάλογα με την ένταση των γραμμών και των σχημάτων.

Θεωρήθηκε ως ένα έργο που έχει ως αφετηρία του “την ανάγκη για μια εκλαΐκευση στην τέχνη” (περ. “Γυναίκα”, Ιαν. 1969), και είναι προφανώς προϊόν των έντονων αναζητήσεων και ζυμώσεων στην τέχνη και την πολιτική αυτή την περίοδο. Μπροστά στη μονολιθικότητα των πολιτικών ιδεών και την αυταρχικότητα του συστήματος (Δικατορία 1967), ο καλλιτέχνης αντιτάσσει την ελευθερία της τέχνης, την πρόσβασή της στην κοινωνία, τη συμμετοχή του κοινού στην εικαστική πράξη και την άρνηση της μοναδικότητας του έργου τέχνης.

Το Roman pictural τυπώθηκε σε 500 αντίτυπα (ανατυπώθηκε το 1991 στη Θεσσαλονίκη από τις εκδόσεις “Παρατηρητής”) και είναι μια καταγραφή “οπτικών εντυπώσεων” με κύριο μέσο το μαύρο-άσπρο, που ως θεμελιώδες συστατικό της καθαρής ζωγραφικής, μας παραπέμπει σε γνήσιες και πρωτοδημιουργικές μορφές της Φύσης.

Μεγάλο μέρος της καλλιτεχνικής παραγωγής του ο Κόντος παρουσίαζε στη γκαλερί “Δεσμός”, σε μια γκαλερί η οποία πρόβαλε με κάθε τρόπο καλλιτέχνες της πρωτοπορίας, χωρίς να υπολογίζει το πιθανό κόστος αυτού του εγχειρήματος. Εκεί παρουσίασαν έργα τους οι Τσόκλης, Κανιάρης, Τούγιας, Καρράς, Καναγκίνη, Παύλος και πολλοί άλλοι σε μια περίοδο που ήταν εξαιρετικά δύσκολο να υποστηρίξει κανείς πειραματικές προσπάθειες και έργα ερευνητικού χαρακτήρα. Είναι γνωστός επίσης ο αγώνας της αίθουσας αυτής για την ίδρυση Μουσείου Μοντέρνας Τέχνης στην Ελλάδα.

Στη γκαλερί αυτή εξέθεσε ο Κόντος το “Ημερολόγιό” του το 1971, ένα φιλόδοξο εικαστικό έργο που ανήκει στην προτελευταία περίοδο του ζωγράφου (1969-71). Πρόκειται και πάλι για έναν κύβο με πλευρά 50 εκ. που αποτελείται από 5.500 φύλλα. Η ελισσόμενη γραφή του Roman pictural είναι κι εδώ

Εικ. 10. Δημήτρης Κόντος. Ζάκια.

παρούσα, αφού καλύπτει με εικαστικό τρόπο τα φύλλα του “Ημερολογίου”. Τη μονοτονία του σχεδίου διασπούν οι διαβαθμίσεις των τόνων και των αποχρώσεων. “Το έργο” —γράφει ο Κοντός— “είναι φτιαγμένο για να εξαφανιστεί με την καθημερινή αφαίρεση ενός φύλλου, όπως εξαφανίζεται ένα κοινό ημερολόγιο τοίχου”.

Ο πανδαμάτωρ χρόνος, λοιπόν, που επηρεάζει την κίνηση και τη ροή των πραγμάτων μέσα σ’ ένα χώρο που έχει μεταβληθεί σ’ ένα εικαστικό μόρφωμα, χωρίς καμία διάθεση ιλλουζιονιστικής απόδοσης. Η παρέμβαση μάλιστα του θεατή απομυθοποιεί την πραγματικότητα, αφού συνδέει την τέχνη, (την ιδέα), με το γίγνεσθαι και την καθημερινή επικοινωνία. Είναι πραγματικά μια εικαστική αντίληψη, που φέρνει στο νου σημαντικές στιγμές του ευρωπαϊκού κονσεπτουαλισμού.

Στην τελευταία περίοδο του ζωγράφου (1971-75) ανήκουν τα “Λατρευτικά”, μία σειρά έργων ιδιοφυούς σύλληψης, που εκτέθηκε για πρώτη φορά το 1975 στη Γκαλερί “Δεσμός”. Είναι η πρώτη έκθεση που πραγματοποίησε μετά τη δικτατορία και τα έργα του αυτού του τύπου παρουσιάζουν μορφολογικές ομοιότητες με τα ανάγλυφα και ολόγλυφα αφιερώματα στους θεούς της Υγείας (όπως λ.χ. στον Ασκληπειό), καθώς και με τα αφιερώματα των χριστιανών στους προστάτες αγίους. Είναι το “ασήμωμα” των πιστών, τα αφιερώματα, όταν εκπληρώνουν τα τάματά τους.

Το θρησκευτικό στοιχείο έχει ωστόσο αφαιρεθεί, για να μείνει άφθονος χώρος για κοινωνικο-πολιτικές προσεγγίσεις με άμεσο επακόλουθο τη μετατροπή των συμβόλων σε σκωπτικό σύνθημα, σε σχόλιο για τις “νέες δυνάμεις”, που καθορίζουν την τύχη του ανθρώπου και σε στοιχεία που καθορίζουν τις παντοειδείς σχέσεις του ανθρώπου με τα “είδωλα” και τα “φετίχ” της ζωής του.

Τα υλικά των έργων αυτών είναι το αλουμίνιο, ο ορείχαλκος, το γυαλί, το χαρτί κά, και η όψη τους είναι ανάγλυφη, ολόγλυφη, κολάζ, ζωγραφιστή κλπ. Η σύγχρονη κριτική αντιμετώπισε με θετικό τρόπο την πραγματικά ευρηματική προσπάθεια του Κοντού. “Τα έργα του —έγραφε η εφ. “Καθημερινή” (22.4.75)— είναι μια σειρά από έργα – κατασκευές, όπου συγκλίνουν στοιχεία από την παράδοση, τη θρησκευτική και πολιτιστική μας κληρονομιά, μαζί με θεότητες και είδωλα του σύγχρονου τεχνολογικού πολιτισμού”.

Στην ενδεικτική αυτή κρίση της εφημερίδας μπορεί να παραθέσει κανείς και πολλές άλλες, που γύρω στα 1975 όλο και πληθαίνουν, για έναν συνεπή καλλιτέχνη, λάτρη του πρωτότυπου και οπαδού των πειραματικών αναζητήσεων.

Το 1975 ήταν και η τελευταία έκθεση του ζωγράφου. Μεσολάβησαν είκοσι

περίπου χρόνια σιωπής, για ν' αποφασίσει ο Κόντος να παρουσιαστεί και πάλι στο κοινό, χωρίς ωστόσο να δοκιμάσει τις δυνάμεις του σε νέα πετάγματα. Ήταν λόγοι προσωπικοί, ήταν τα αυξημένα καθήκοντά του ως καθηγητή στη Σχολή Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ή ήταν η αυτάρεσκη αναπόληση του παρελθόντος;

Κανείς δεν μπορεί να ισχυριστεί με σιγουριά ένα από τα παραπάνω ενδεχόμενα. Ο Κόντος πέθανε στη Θεσσαλονίκη το 1996, ύστερα από μια πολύμηνη και πολύπαθη παραμονή του στο νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ με σοβαρή πάθηση του αναπνευστικού του συστήματος, για να στερηθεί η νεοελληνική τέχνη έναν από τους πρωτοπόρους της.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ - ΕΚΘΕΣΕΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γεννήθηκε στην Τρίπολη το 1931 από Αρκάδες γονείς. Το 1939 η οικογένειά του εγκαθίσταται στην Αθήνα.

Το 1950 επιτυγχάνει στις εξετάσεις της Α.Σ.Κ.Τ. Αθηνών και το 1951 εγγράφεται στο εργαστήριο ζωγραφικής του Ι. Μόραλη. Αποφοίτησε από τη Σχολή το 1955.

Το 1958 εγκαθίσταται στη Ρώμη, όπου παρακολουθεί μαθήματα εγκανστικής και νωπογραφίας στη Scuola delle Arti ornamentali "San Jacomo". Το ίδιο έτος ταξιδεύει για καλλιτεχνική ενημέρωση στο Παρίσι και συναντάται με φίλους του καλλιτέχνες, που ήταν εγκατεστημένοι μόνιμως εκεί.

Στη Ρώμη ο Κόντος έμεινε τρία χρόνια (1958-1961). Στην Ιταλία μελέτησε μεγάλα έργα της Αναγέννησης και επισκέφθηκε γνωστά μνημεία και μουσεία αυτής της χώρας. Το 1959 ιδρύει με τους ζωγράφους Γ. Γαΐτη, Β. Κανιάρη, Ν. Κεσσανλή και Κ. Τσόκλη την Καλλιτεχνική Ομάδα "Σ" (Gruppo Sigma).

Το 1961 αναχωρεί από τη Ρώμη και εγκαθίσταται στο Παρίσι, για να αναενώσει στις πλαστικές τους έρευνες. Στη γαλλική πρωτεύουσα παρέμεινε μέχρι το 1963, οπότε και επέστρεψε στην Ελλάδα.

Το 1964 διορίζεται βοηθός της Έδρας Ελεύθερου Σχεδίου του Πολυτεχνείου και το 1968 επιμελητής. Το 1970 παραιτείται από τη Σχολή, για να επανέλθει το 1974 με την αποκατάσταση της νομιμότητας στη χώρα.

Το 1984 εκλέγεται καθηγητής στη νεοσύστατη Σχολή Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

- 1958 Γκαλερί “San Fedele”. Μιλάνο
 1959 “Gruppo Sigma”, Γκαλερί “San Carlo”, Νάπολι
 1959 Γκαλερί “Il Cangelo”, Μπολόνια
 1960 Στ’ Πανελλήνιος Καλλιτεχνική Έκθεση, Ζάππειο Μέγαρο, Αθήνα.
 1960 “Δ. Κοντός, Καράς, Κ. Τσόκλης”, Αίθουσα Αθηναϊκού Τεχνολογικού Ινστιτούτου, Αθήνα
 1963 “Quatres Peintres Grecs de Paris”, Στέγη Γραμμμάτων και Τεχνών, Αθήνα
 1963 Ομαδική έκθεση στην “Τέχνη” Θεσσαλονίκης
 1963 III Biennale de Paris, Musée d’ Art Moderne de la Ville de Paris, Παρίσι
 1963 “Νέοι Έλληνες Καλλιτέχνες”, Αίθουσα Α.Σ.Κ.Τ., Αθήνα
 1965 Η Πανελλήνιος Καλλιτεχνική Έκθεση, Ζάππειο Μέγαρο, Αθήνα
 1965 “Μεταμορφώσεις παράλληλοι”, Γκαλερί “Άστρος”, Αθήνα
 1968 “Πλαστικές έρευνες 1968”, Αίθουσα Κέντρου Τεχνολογικών Εφαρμογών, Αθήνα
 1972 και 1973 Ομαδική έκθεση, Γκαλερί “Δεσμός”
 1974 “Αφιέρωμα στην Κύπρο”, Ομαδική Έκθεση, Γκαλερί “Δεσμός”
 1975 Η Πανελλήνιος Καλλιτεχνική Έκθεση, Αθήνα
 1975 “1959-1963”, ατομική έκθεση, Γκαλερί “Δεσμός”
 1994 Ατομική έκθεση (Roman pictural και σχέδια), Αίθουσα Τέχνης “Παρατηρητής”, Θεσσαλονίκη
 1995 Ατομική έκθεση (σχέδια) στην “Αίθουσα Τέχνης Μαρία Παπαδοπούλου”, Αθήνα

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Τώνης Σπητέρης, “Μερικές σκέψεις πάνω στην αφηρημένη τέχνη”, “Ζυγός”, Οκτ. 1960.
 E. Contini, “Cinque Greci al “Cancello”, εφ. “L’ Avanti”, 22.3.60
 C. Barbieri, Note d’ Arte, εφ. “Il Mattino”, 31.12.59
 M. Καλλιγιάς, “Τρεις νέοι με ταλέντο”, εφ. “Το Βήμα”, 17.11.60
 E. Βακαλό, “Η άμορφη ζωγραφική”, εφ. “Τα Νέα”, 26.11.60
 M. Κοτζαμάνη, “Το αντικείμενο στην τέχνη”, εφ. “Μεσημβρινή”, 11.3.63
 D. Fatouros, “Greek Art and Architecture”, στο *Balkan Studies*, 1967.
 M. Παρασκευαΐδης, “Πλαστικές έρευνες 1968”, εφ. “Ελεύθερος Κόσμος”, 23.11.68
 Δ. Χαρίτος, “Δ. Κοντός 1959-1963 και Λατρευτικά”, “Νέα Σύνορα”, 41-42 (1975)
 A. Ξύδης, Προτάσεις για την Ιστορία της Νεοελληνικής Τέχνης, τ. Α, Αθήνα 1976.
 “Πέντε κείμενα για το Roman Pictural” (N. Λοϊζίδη, E. Μαυρομάτης, Γ. Παπαγιάννης, M. Παπανικολάου, Θ. Τζαβάρας), Θεσσαλονίκη 1991.
 E. Στρούντζα, “Αποχαιρετώντας τον Δημήτρη Κοντό”, εφ. “Η Καθημερινή”, 28.7.96
 E. Χρήστου, Ελληνική Τέχνη. Ζωγραφική 20ού αιώνα, Αθήνα 1996.
 M. Παπανικολάου, Η Ιστορία της Τέχνης στην Ελλάδα, τ.1 Ζωγραφική και Γλυπτική του 20ού αιώνα, Αθήνα 1999.